

ABONAMENTUL:

Un an . . . 28.— Cor.
 Pentru un an 14.— „
 3 luni . . . 7.— „
 6 luni . . . 2.40 „
 Pentru România și
 străinătate:
 Un an . . . 40.— franci.
 Telefon
 Oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACȚIA
 și ADMINISTRȚIA
 Strada Zrinyi Nrul 1/a

—
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.

—
 Manuscriptele nu se în-
 napoiază.

ROMÂNUL

Lupta cu elementele naturei.

București, 21 Noemvrie.

Cel mai teribil lucru din lume este, să
 prî războiu în timp de iarnă. Toamna cu
 vânturi, cari desfundă pământul și fac comu-
 cația anevoioasă pe căi, prin câmp și prin
 duri, și nu lasă adăpostirea soldaților decât
 corturile lor, cari și ele sunt pătrunse de
 nezeală, — totuș toamna mai convine ar-
 atelor luptătoare, cu toate neajunsurile ei.
 Iarna este îngrozitoare pentru cei cari se
 lă în războiu.

Mai ales în părțile de nord-est ale Europei,
 spre Rusia, pe frontul de răsărit al război-
 ului, se așteaptă cu groază sosirea marelui
 zăpadă, al iernei, care pune pe om nu numai
 luptă cu semenii săi ci și cu acele elemente
 naturei, cari sunt mai presus de puterile
 omului mai tari armate din lume.

Pentru omul liniștit, care trăiește la casa
 pe timp de pace, începutul sezonului fri-
 gos însemnează mulțumire, că și-a strâns
 hambare recolta câmpului, s'a asigurat cu
 foc, cu îmbrăcăminte caldă, și-a
 un ban deoparte pentru vreme rea, și când
 este la ferestre primul vânt cu fulgi de ză-
 padă, șuerând prin coșul dela sobă, el se bu-
 ră văzându-se înconjurat de familia sa, cu
 în ai casei fiind sănătoși, așteptând sărbă-
 țile vesele, începând cu barbă albă, care an-
 unț din vreme ivirea sărbătorilor Crăciun-
 ului, colindele și cântecele de stea luminoasă

și frumoasă, care din vremuri uitate au înse-
 ninat fețele oamenilor mereu până anul ace-
 sta, când omenirea a ajuns să treacă prin cele
 mai grave crize ale existenței sale.

Anul acesta va rămânea în istoria popoa-
 relor europene scris cu litere de sânge, ca cel
 mai nenorocos, anul deslănțuirii tuturor ori-
 giilor pe capetele bietelor popoare creștine.
 Crivățul, care suflă prin ferestre, aducând
 primii fulgi de zăpadă, nu mai anunță celor
 rămași pe gânduri lângă soba înghețată de
 frig, nemâncați și nehotărâți, decât numai ve-
 ști triste de pe câmpul de luptă, în loc de so-
 sirea în curând a sărbătorilor vesele ale Cră-
 ciunului, numai țipetele desnădăjduite ale so-
 țiilor, ale mamelor și copilașilor, rămași or-
 fani și lipsiți de orice sprijin și ajutor.

Bătrânii, cari altădată știau să povesteas-
 că nepoților atâtea întâmplări plăcute din
 viața lor fericită, patriarhală, — acum stau
 împietriți cu privirea rătăcită în pământ, și
 pe fețele lor, crestate de vreme și năcazuri
 se strecoară câte o lacrimă însoțită de câte
 un oftat adânc în așteptarea numai a știrilor
 rele, cari sosesc din războiu, unde flăcări lor
 voinici vor fi zăcând morți în șanțuri sau pe
 paturile răniților, luptându-se în ghiarele
 morții, străpunși de gloanțe și baionete.

Veteranii din războiul nostru pentru inde-
 pendență și-aduc aminte de multe din mize-
 riile îndurate de vitejii soldați români în lup-
 tele lor crâncene din jurul Plevnei, unde mulți
 din camarazii lor au acoperit cu trupurile lor
 șanțurile vrășmașului, până când să se poată
 lua cu asalt redutele dela Grivița. Armata
 noastră era puțină atunci, și totuș ei s'a da-
 torit victoria în războiul din 1877 contra Tur-

cilor. Astăzi țara noastră dispune de o armată
 înzecit de mare, bine instruită și pregătită de
 luptă cu orice dușman din afară. De aceea
 nici nu îndrăznește nimeni, ca să ne atace ho-
 tarele, și bine ar fi să putem fi cruțați, ca să
 nu mai îndurăm și noi mizeriile unui războiu
 crâncen și în timp de iarnă.

Destul de trist este pentru noi, că trebuie
 să auzim, cum suferă sute de mii de voinici,
 frați de ai noștri, din Ardeal, din Timișana,
 din Crișana, din Maramurăș, din Bucovina și
 din Basarabia, toate chinurile teribilului răz-
 boi, în țară străină luptând . . .

La frații noștri în suferință să ne fie gân-
 dul, în aceste timpuri grele, să căutăm prin
 toate mijloacele, ca să le ușurăm traiul de aci
 înainte, și bun e Dumnezeu, se va îndura el
 să ne scape și frații

Cerul este acoperit cu nori grei, din cari
 se cobor fulgii de zăpadă, acoperind pământul
 cu haina albă generoasă. Crivățul de miază-
 noapte aducător de furtună, de troiene de ză-
 padă, este elementul teribil al naturei, care
 îngreuiază războiul, ținând fără odihnă, ade-
 sea nemâncați în mijlocul gloanțelor milioane
 de vieți tinere omenesti.

Dacă până acum omul se găsea în luptă
 cu armele sale de foc, temându-se numai de
 ura și rezistența inamicului, de aici înainte
 începe lupta omului și cu elemente năpraz-
 nice ale naturei, cari îi pot copleși toate pu-
 terile.

Duhovnicul armatei.

Duhovnicul armatei își face rugăciunea
 la altarul său de pânză numit acum altar.
 În locul mângâierii el simte-amărăciunea
 și stărneste 'n suflet acest războiu barbar.

Filă după filă din vechea lui Psaltire
 întoarce și o spune de-a 'ntregul pe de rost,
 pentru 'ntâia oară se 'ntreabă cu umire:
 Ce e viața noastră, ce-a fi și ce a fost?

Cum își pune însă această întrebare
 spunsu-i tot acelaș: un bubuit de tun.
 Când își amintește cu ce credință tare
 predicat el pacea, îl pare că-i nebun.

Jumii lui căzut-au ca spicele de coasă
 în război, ce mâna-i sărutau;
 mai erau sfoșii din valea cea frumoasă,
 ce și lei și tigri spre moarte alergau.

Vechea lui Psaltire n'a mai rămas o filă,
 mângâierea dulce în ea n'a mai aflat;
 simte chiar că 'ncepe a nu-i mai fi nici milă
 căci sârmani, ce-i duce la locul de 'ngropat.

„Ce e bocitul vostru copii, soții și mame,
 care câte-odată tot satu-l răsculați.
 Lăptrea de tunuri sunt numai slabe game,
 uspișuri, cari mai bine în piept să le 'necați.

— „Când petreceam la groapă în satul de sub munte
 „Un biet bătrân ori poate și numai un copil,
 „Vedeam cum mâna morții umbrea ori și ce frunte
 „Și cel mai trufaș suflet îl preschimba 'n umil.

— „Acuma pier voinicii ca florile de brumă
 „Și duc cu ei nădejdea de sfinte biruinți,
 „Dar nimenea nu plânge acest morman de humă,
 „In care nu mai vede nici frați și nici părinți...”

Din astă meditare un sol venit în grabă
 Trezește pe duhovnic cu glas jumătătit:
 — „Un biet tovarăș moare, dar mai întâiu întreabă
 „Nu ai putea, părinte, să vii la spovedit?”

— „Dar drumu-i cu primejdii împreunat, căci plouă
 „Ca grindina pe holde tot gloanțe de oțel”.
 — „Viața mea, bălețe, v'am închinat-o vouă.
 „Pornește înainte și du-mă drept la el!”

Și amândoi prin ploala de gloanțe se strecoară,
 Pășii poate de Domnul ori poate de noroc,
 Până ajung la omul ce gata e să moară.
 Dar lupta se 'ntetește cu și mai mare foc.

Cu glas sfârșit soldatul se spovedește 'ndată,
 Primește sfânta pască și moare ușurat.
 Preotu-i face cruce, îl mai privește-odată,
 Dar când să se ridice — el cade impușcat...

Ion Băilă.

Icoane din război.

Am avut o zi mohorită. Infundătura văii co-
 perită de laturi cu păduri dese, pe care înaintam
 ne oferea un aspect trist. Codrul despoiat tom-
 natic învăluit în negură, glodul mare, surpătu-
 rile, sălbele și hăitșurile ne incurcau calea, ne
 împedecau în mers. Și era frig. Vântul dinspre
 Carpați vântura furtuni de zăpadă, ca o clipă
 mai târziu să facă loc unei ploii mărunte și ume-
 de. Ramurile despoiate de frunze, încărcate de
 apă se cățărau pe hainele noastre și așa umede,
 de ne uda până la piele. Înaintam tăcuți, dar cu
 un zel plin de mânie prin crângul obositor. Din
 când în când un ropot subțire de pușcă junghia
 tăcerea. Flăcării strângeau mai cu mânie pușca
 și alergau cu fruntea brodită de sudori înainte.
 Scrutau cu priviri oțeloase tufișurile dese, co-
 roanele bogate ale Carpaților, câte unul aducea
 repede pușca le umăr, ochia scurt; urma apoi
 un pocnet năbușit, un geamăt despre care nu
 știai de unde vine. S'auzia foșnet printre crengi
 și pârăitul vreascurilor rupte și la picioare ne
 cădea cadavrul sângeros al unui cazac, al că-
 rui ochi roșiți dureros, înfrigurați erau scăldați
 în lacrimi. De îngrijire nu mai era lipsă, glon-
 țul țelit bine sfârșia curând. De-ai noștri încă
 rămăneau în urmă. Fără sgomot și fără vaiet.
 Răzimați de trunchiul copacilor ne aștepta tă-

Bulgaria nu va rămâne neutră?

— Atitudine suspectă. —

Ziarul guvernamental bulgar „Utro” publică în numărul 1357 din 2 Noembrie v. sub formă de comunicat următoarea semnificativă notă:

— O persoană sus pusă, a declarat unui din redactorii noștri, că nu e departe timpul, când Bulgaria, va fi stăpâna tuturor pământurilor ei, ce i-s'au furat în mod hoțesc. Aceasta nu va fi decât o dreaptă și echitabilă recompensă, cuvenită poporului bulgar, pentru exemplul unic de răbdare ce a dovedit, după 16 Iunie 1913, cum și fața de tragedia europeană.

— Dar dacă Bulgaria rămâne neutră până la sfârșitul războiului? — a întrebat redactorul nostru.

— Nimeni nu poate susține astăzi, că Bulgaria va rămâne neutră, până la sfârșitul războiului actual. Astăzi sau cel mai târziu mâine Bulgaria trebuie să-și hotărască în mod definitiv atitudinea de urmat’.

Acelaș ziar ocupându-se de viitoarea atitudine a Bulgariei față de evenimentele la ordinea zilei, scrie între altele:

— Bătrânul Radoslavoff primește zilnic pe diplomați, asigurându-i că Bulgaria va rămâne neutră până la sfârșitul războiului. Cu toate acestea primul ministru se gândește în continuare la Macedonia, schițându-și planul, în baza căruia Bulgaria să intre cât mai neîntârziat în stăpânirea drepturilor ei.

Oficiul otoman „Jeune Turc” ocupându-se de o eventuală generalizare a conflagrației generale și în Balcani cum și de ocuparea Macedoniei de către Bulgaria, scrie următoarele:

— Europa s'a schimbat în totdeauna în fața faptului îndeplinit. Un atare fapt îndeplinit, a fost recunoscut oficialmente de Europa acum 2 ani, cu toate asigurările ei anterioare, că nu va permite sub nici un motiv schimbarea statului-quo din Balcani, în defavoarea noastră. Acest stat quo, la care marele puteri păreau că țin atât de mult s'a schimbat cu desăvârșire, contra voinței lor. Europa veșnic amenințătoare, nemi găsind altceva de făcut, nu putu decât să se resemneze.

Așa, avem convingerea că se va întâmpla și în prezent când Europa forțată de împrejurări ca totdeauna, va fi nevoită să recunoască ca fapt îndeplinit, ocuparea Macedoniei de către Bulgari.

Bulgaria nu are, dar, de ce se teme. Ea poate ocupa cu fruntea liniștită Macedonia, și-

gură fiind că va găsi un sprijin puternic și loial în Turcia, care este legată cu vecina ei, de interese comune și o sinceră prietenie’.

Semioficiosul otoman „Ikdam” publică un interviu cu Djemal pașa, ministrul de marină al Turciei.

Iată declarațiile făcute de Djemal pașa, ziarului „Ikdam”:

„Multă lume se întreabă, în ce stadiu se află actualmente, relațiile noastre cu Bulgaria. Răspund, fără teamă de a fi desmințit, că aceste relații sunt mai mult ca prietenoase.

Interesele noastre comune ce ne leagă de Bulgaria și pe ea de noi s'au transformat în o înțelegere cordială între ambele țări, care vă afirm cu multă certitudine nu poate fi stricată, ori ce sforțări s'ar întreprinde de cei interesați. Turcia și Bulgaria sunt prietene și vor rămâne prietene și în viitor, pentru a-și realiza aspirațiile ce au. Și noi și Bulgaria am fost furați hoțeste. Nenorocirea comună ne-a unit, pentru ca luptând cu puteri unite, să ne luăm fiecare ce este al nostru”.

Războiul.

Italia și influența războiului sfânt turcesc.

Roma. — Ziarul „Popolo Romano” crede că în ce privește agitațiunea panslamitică, cel puțin pentru prezent, nu este cazul de a ne preocupa peste măsură.

„Noi nu credem, zice ziarul, că această amenințare a războiului sfânt musulman, după cum ne arată trecutul, să producă mare mișcare în teritoriile africane ce atârnă de Europa.

Aceasta este și părerea ce domnește în Franța; după cum dovedește telegrama din Bordeaux din care rezultă că știrile din Africa de Nord—Algeria, Tunisia, Maroco, Egipt și deci și Libia, arată că populațiunea musulmană de acolo nu pare dispusă să facă act de solidaritate cu Turciei. Ținând socoteală de acestea, pozițiunea Italiei nu este așa ca să ne alarmeze, ceea ce nu exclude ca să stăm mereu gata de apărare, după cum ne învață un bun precedent evanghelic. Nu va fi dar de prisos o dublare a păzei în Cireneica, și chiar o croazieră a năvilor noastre în Marea Roșie, pentru a împiedeca o eventuală închidere a canalului Suez, aceasta în scop de a avea liberă comunicațiunea cu Somalul, unde influența islamitică ar putea să ne producă oare cari neajunsuri.

Cât privește ocuparea neprobabilă a Egiptului, nu merită nici osteneala de a o discuta; căci nu e vorba decât de sugestii din partea

acelora care se obosesc în zadar de a lăta Italiei să iasă din neutralitate. (A. T. I.)

NECESITATEA ALIANTEI ROMÂN-BULGARE.

Sofia. — Ziarul „Cambana”, pledează pentru o alianță româno-bulgară, care ar servi stavilă contra unei invaziuni rusești în

Cum această alianță ar fi în interesul maniei și în general a statelor centrale pene, aceștia ar sprijini această alianță.

GERMANIA IUBITOARE DE PAC

Berlin. — „Tageblatt” probează în mod nădărnă că niciodată un stat n'a căutat o multă sinceritate, devotament și mai mult de sacrificii relații de bună vecinătate. Germania oficială față de Rusia; însă nici vecinii pașnici n'au fost plătiți cu mai multă grație și prezențiu decât Germania partea Rusiei oficiale. O pace onorabilă și o pace nu se poate obține decât cu sabia. (C)

Proclamațiune adresată Arabilor din

Constantinopol. — Ziarul periodic „Sebilur Reșad” publică traducerea unei proclamații arăbești lansate în Egipt spre a înduce Egipteni a pândi momentul spre a se liberă de servitutea engleză. Proclamațiunea relatează că relele pricinuite islamismului de către turci și Egiptului de către Englezi, se pot reduce această țară roditoare a producătoare de bumbac pentru industria lor. (Cor. Bur.)

Declarațiile Sultanului.

Constantinopol. — Sultanul primind în vedere delat Topcapu, în fața mantiei profetului Mahomed, putățiunea trimisă de meeting, de față fiind vizir, șeikul islam și miniștrii, a rostit o alocuțiune zicând:

— „Consider această manifestație patriotică a țării mele ca o dovadă din cele mai strălucite de severanță și tăria ce va arăta pentru apărarea în acest războiu care l'am început pentru drepturilor noastre, contra a trei mari puteri. Încredem însă în paza lui Dumnezeu și în ajutorul fetului. Sunt convins că vom învinge, copiii

Pentru ca pământul patriei să nu fie cotropit, ca populațiunea mahomedană, supusă la diferite curi de câțva timp, să poată fi salvată, e necesar să arătați hotărâre și rezistență. Aștept dela mila lui Dumnezeu ca să ne asculte rugăciunile ridicate în sfânt locaș”.

cut. Mai palid ca de obicei ne întindea mâna ori piciorul, își desfacea pieptul din care țighele sângele roșu și cald, ca legat apoi să se ridice cu greu pentru a-și urma calea îndărăt schiopătând, ajutându-se cu pușca — dar fără sgomot și fără văiete.

Moartea secera fără larmă. Dușmanul răzbit se retrăgea mereu însemnându-și calea cu cadavre calde. Înainte fulgera mereu în negură. răpăitul puștelor nu înceta de loc. Printre ramuri șuerau gloanțele ferbinți, isbiau scurt trunchiurile, sau așterneau pe covorul umed, câte o fantomă ce gonina prin negură.

Deseară, soarele palid se ivi pe o clipă dintre nori, un snop de raze, fără vlagă, trimise de adio pământului sgriburit cad fără veste pe oglinda tulbure a râului San; luminează poiana ruginită dintre codrii și fluviu peste care gonesc figuri speriate, cai scăpați. Din pădure răsar în clipa aceasta cercul oțelos al soldaților noștri. Baionetele roșii de sânge se scaldă în razele ultime ale soarelui; reci și spaimântătoare, Cazacii strânși de toate părțile de brâul de oțel se aruncă sub mal. O clipă mai târziu de aici țighește foc și fum și plumbul străbate ferbinte poiana. În aceeași clipă din marginea pădurii dispăre brâul baionetelor, ca prin farmec. Gloanțele vin fluierând potop de multe, dar ciuruiesc numai copacii. În clipa următoare se deschide un foc aprig. Oglinda râului improașcă tropii tulburii — și pe alvie se ivesc cadavre mânate la vale de șipot. În amurgul serii se învălmășesc

ropotele puștilor cu gemete dese, cu ropotul apelor prăvălitate la vale, în valuri tulburi.

Sunt soldații bravi, Cazacii. Luptă cu îndârjire. Dar îi ajunge blestemul celor despoiați și plânsul fetelor siluite. În susul râului din alvia pârăului ce-și prăvale apa în San apar chipiile soldaților noștri.

Fulgeră armele, și cadavrele pornite șirag la vale pe coama Sanului sunt însoțite de țipete de groază. Mulți se aruncă în brațele râului mânios și-și găsesc sfârșitul în valurile reci, ce-i mai mulți aruncă valurilor pradă arma, și ridică mâinile cersind milă...

S'a noptat de-abinele. Noapte fără stele și păcuroasă. Tăcerea își întinde vălul peste păduri. Codrul își freamătă crengile; și ciuvica sboară din pom în pom repetându-și fără încetare cântecul: „Ciuvic, ciuvic, ciuvic”...

E fioroasă liniștea asta, întreruptă de fofotitul glodului, duminat de „boconci”.

Convoiul e lung întunecat și tăcut. Cazacii capturați pășesc dârz și privesc neliniștiți, ai noștri tăcuți își fac cruce, și merg alături fără mânie.

— Coborâm în sat din care se deslușesc trupuri enorme confundate în umbră. Nici o lumină, nici un geam nu lucește. Orice viață pare stinsă, de groaza zilelor trecute. Un câne urlă jalnic, iar ciuvica tot își repetă zornic „ciuvic, ciuvic”... cântecul. Pare mort, și pustiu satul, iar țipetul ciuvicii, urletul cânilor pare a răsuna deasupra unui mormânt enorm.

Isbim ușa, batem în geam, la fereastră pără lumina unui chibrit, ușa se deschide glas subțire plângăcios ne întâmpină.

Ho! mă ho! Mai încet că speriați Oameni buni — se întoarnă spre mulieră genul vorbind — „oameni buni... „Nu te bucură Vr'o două paie numai să ne odihnim ciobitrudite... Și tot sporește vorba pe un mai blând și tot mai înduioșat în vremea în chilia scundă și caldută...

Mă strujesc și eu după el. Muierea e ușurată și ne privește cu ochii săi albaștri mezi. Ne vede zâmbind, și se luminează. Se mișcă sprintenă prin casă și în curând mină imprăstie întunerecul și în vatra deșăpălpaie focul. În zarea acestei lumini mi se face interiorul chiliei, blând pașnic. Cântecul care cuprinde un sfert al chiliei îmbrățișată dura stâmpărată, din pat răsar capetele și lăite blonde, obrăjorii bucălați a lor patru lângă pat un leagăn pe care-l împinge geras de copilă, de 3—4 anișori, și tot răzrește pe un glas subțirel „Haidi spavi” spa...i ...Ivanie”... Cum ne zărește, încet ne privește cu teamă întâi, apoi răpita aduceri aminte obrazul i se scaldă în ochii îi răd umezi în albaștrimea lor lin cu un avânt copilăresc sare din pat, sglă apropiie, îmi sare în brațe, mă cuprinde cu țigoarele sale moi pârnoșe, mă sărută... n brațe privind voioasă la mană-sa. Surde asaltul atât de dragut rămân buimăcitate înțeleg din „pap” ori „tat”-ul gângurite

Europa nu va mai inspira respect... — Grija României.

București. — Comentând războiul cu Turcia, ziarul „Inainte” scrie despre războiul mondial:

— „Războiul acesta de distrugere între cele mai civilizate popoare ale Europei, războiul acesta în care se istovesc Franța, Germania și Anglia, reprezentantele civilizației europene și speranța apărării hegemoniei bătrânului continent, nu va avea, în definitiv ca rezultat decât trecerea supremației la noul continent. Și cine știe dacă nu va trebui să îndurăm în curând și nenorocirea acelei mari primejdii de care economiștii și oamenii politici vorbesc de mult: invazia galbenă.

Dacă războiul continuă cu înverșunare până la istovirea celor trei mari puteri reprezentând marea civilizație și forța europeană, de sigur că Europa nu va mai inspira nici un fel de respect popoarelor pe cari le stăpânește azi pe celelalte continente și foarte curând toate statele vor împărtași soarta Spaniei....

Intrarea Turciei în luptă a complicat primejdios situația și noi nu mai putem face altceva decât să băgăm bine de seamă, să ne luăm măsurile posibile ca să nu sacrificăm interese dintre cele mai însemnate.

Neamul nostru are un ideal de realizat, dar acest ideal nu se poate realiza decât răzimat pe o Românie prosperă”.

Nouii forțe rusești în Polonia rusească.

Berlin. — În Prusia orientală situația nu s'a schimbat. În Polonia sosind nouii forțe dela Varsovia în ajutorul Rușilor, s'a amânat decizia.

Retragerea armatei principale a Rușilor.

Kopenhaga. — Presa de aici primește din Petersburg știrea că comandamentul armatei

crede de tată-s'o, soldat plecat înspre câmpiile sârbești, și emoționat cum sunt scotolesc neindemânatec prin buzunare și cu greu scot la iveală zaharicale aflătoare întâmplător la mine. I le predau pe lângă un sărut din toată inima.

Câte amintiri nu a răscolit în sufletul meu copila aceasta drăgălașe. Frământ o lacrimă între gene, și când privesc în jur observ că toți flăcăii sunt turburați și au ochii umezi.

Eu mi-am revăzut copilăria, ei căminul lor părăsit.... Ei sunt tată... și acasă le-au rămas odorurile...

Copila trece din braț în braț... veselă și fără teamă. Lângă vatră plânge mamă-sa, iar ai noștri tot clipind din genă se dau aproape și vorbesc... Am și eu trei... „Și eu... „Puii taichii.”

Porniți să-și povestească păsurile, înduioșați, uită de greul zilei, uită de păduri, de greu, de dușmănie... Intr'un târziu îi dă unul... „Bictul Ion a Mării a murit... și deodată un junghiu intră în inimă... Se duc îngândurați să se culce.. Un presimț — un fior... poate... „A avut și el 4 copii și nevasta bolnavă”.

Târziu noaptea, neputând dormi de năpădul amintirilor... aud oftate grele... Aprind un chibrit și la lumina lui surprind flăcăii treji, cu ochii țintiți în plafon duși pe gânduri... și din când în când un „hă hăi... offff... rănește liniștea...

— 12/11 1914.

A. S. Munteanu,

rusești a dat ordin pentru retragerea armatei principale, din punct de vedere strategic, în poziții de defensivă. Ziarele rusești nu scriu nici un cuvânt despre înfrângerea Rușilor în Prusia orientală și în provincia Posen. (Biroul de presă al guvernului ungar.)

Presa rusească și-a schimbat tonul față de Bulgaria.

Sofia. — O telegramă din Petrograd arată că în ultimele zile tonul presei rusești față de Bulgaria s'a schimbat complet. Ziarele oficiale „Nowoje Wremja” și „Birjewia Wiedomosti” publică articole în care comentând atitudinea Bulgariei, se feresc dela obiecțiunile jignitoare din trecut. Multe ziare rusești în frunte cu „Re-ci” apără în mod energic pretențiunile Bulgarilor asupra Macedoniei, despre care spun, că vor fi satisfăcute foarte curând.

Atitudinea presei rusești a produs în toate cercurile bulgare deosebită satisfacție.

Rușii s'au retras dela Przemysl.

Budapesta. — Dela cartierul principal se anunță: În Polonia rusească încă nu s'a decis lupta. Aliații continuă ofensiva spre ost dela Centsochovo și nordost dela Cracovia Trupele noastre ocupând localitatea Pilice au făcut 2400 prizonieri ruși. Efectul artileriei noastre grele e enorm. Forțele rusești cari au trecut peste râul Dunajetz, n'au putut câștiga nici un succes. Situația de război a reclamat ca unele trecătoare peste Carpați să le cedăm dusmanului. Cu prilejul ieșirii din 20 Noemvrie din Przemysl, armata apărătoare a alungat pe dușman departe de frontul vestic și sudvestic al cetății. Dușmanul se găsește acum dincolo de bătaia tunurilor din cetate. — General major Höffer, locțiitorul șefului statului major.

Declarațiile dlui ministru Costinescu.

București. — Intr'un interview acordat oficiosului liberal „Viitorul”, d. Emil Costinescu, ministrul finanțelor face următoarele importante declarații:

— „Pot să-ți spun că, de când s'a început războiul care sângeră Europa întregă, țara s'a umplut de samsari și mai ales ovrei. Toate gările sunt pline de ei, mai cu seamă cele dela fruntarii; toate oțelurile din București sunt fixite de asemenea samsari. Indrăzneala lor e lără de margini și, din cauza aceasta, au să isprăvească prin a sili guvernul să ia o măsură radicală: să expulzeze în masă pe toți acești indivizi. Nu e de mirare că samsarii aceștia să telegrafeze tot felul de lucruri și să afirme cele mai mari neadevăruri, căci așa cere meseria lor.

În ce privește exportul de grâu și fasole d. Costinescu spune, că este complet prohibit; se dă doar voie populațiilor românești ce înconjoară fruntariile române să cumpere 5—10 kgr. de făină să aibă ce mânca.

Tunurile hubue din nou la Reims.

Berlin. — Cartierul general francez publică următorul comunicat:

Paris. — La Hauts de Meuse vânătorii s'au distins foarte mult, artileria i-a sprijinit cu spor făcând să sară în aer blockausurile germane. Am cucerit mai multe tranșee în diferite puncte ale frontului grație avântului infanteriei.

Unul din obuzurile noastre aruncând în aer depozitul de munițiuni ale germanilor, artileria germană a deschis imediat un foc puternic asupra orașului Reims și în special asupra catedralei.

Prizonierii bavarezi pe cari i-am făcut în pădurea Apremont sunt aproape toți angajați voluntari.

O ofertă a Japoniei, sau ce?

Londra. — „Fortnightly Review” declară că pentru a avea o decisiune repede și complexă în favoarea Englezilor pe teatrul de război vestic, este de trebuință prezenta neîntârziată a unei armate de 250.000 soldați exercitați. O singură țară poate să-i procure, anume Japonia. Japonezii pot sosi în timp de o lună pe drumul canadian, care este numai cu câteva zile mai lung, decât drumul peste India, în Belgia sau Normandia.

Roma. — Ziarele primesc din Londra știrea că Japonezii ar dori să trimeată în Europa o expedițiune de 250.000 de oameni, ca să contribuie într'un mod mult mai larg la cauza aliaților. Din motive politice și din teama de complicațiuni oferta ar fi fost respinsă. (A. T. I.)

Intențiile statului-major german.

Roma. — Ziarele din Berlin află din Olanda că Germanii până acum n'au putut să se folosească de ocuparea orașului Dixmunde, dar s'au întărit în oraș. Adevărata primejdie pentru aliați va fi dacă Germanii vor izbuti să concentreze în Dixmunden mari forțe, căci atunci va fi greu pentru aliați de a împiedeca penetrarea armatei germane în frontul lor.

Bizuindu-se pe cercetările făcute de aeroplane, Germanii ar fi hotărât să înainteze cât mai repede asupra Dunkerque-ului.

Scopul Germanilor parcă ar fi să alunge pe Englezi din pozițiunile lor, despărțindu-i de Belgieni.

Germanii aruncă în aer Chauvourt.

Paris. — Comunicat oficial: Ziua de alaltăieri a fost caracterizată printr'o bombardare foarte violentă aproape neîntreruptă pe frontul nordic. Germanii au aruncat în aer partea vestică din Chauvourt pe care o minaseră. Pe restul frontului nu e nimic de semnalat. (Havas.)

Rușii respinși.

Berlin. — Știrile din Petrograd cu privire la o înaintare a trupelor rusești contra orașelor Gumbinen și Angerburg precum și cu privire la ocuparea localității Laugszargen lângă Taurroggen au fost anticipate. Rușii înaintaseră într'adevăr în aceste direcții, dar au fost respinși înapoi. (Wolfibureau).

Lupte la poalele Carpaților.

Budapesta. — De pe câmpul de război dela nord se anunță: În același timp, când comandamentul armatei noastre a ordonat înțelegere cu aliații noștri, retragerea pe întregă linia, după un plan stabilit, cunoscut acum, foarte natural că a trebuit să se retragă și armata noastră ce se răzima pe Carpați. Deși soarta luptei ce ține neîntrerupt acum de nouă zile se va decide în Polonia rusească, se putea lua ca sigur, că Rușii vor încerca să pătrundă și în Carpați, mai cu seamă recunoscându-și situația critică din Polonia rusească.

Acum stăm în luptă dela Voinich spre ost până la Carpați, aproape pe întregă linia. Aceste lupte n'au influențe asupra evenimentelor luptei mari din Polonia rusească și și din alte puncte de vedere sunt de-o importanță foarte minimă. Luptele de aci sunt de importanță numai pentru Ungaria, din punct de vedere local și așa nu prezintă nici un motiv de îngrijorare, apărând hotarele Ungariei în pozițiile cele mai favorabile, trupe de forțe corăspunzătoare.

De pe câmpul de război din Polonia rusească se aduc fără întrerupere miile de prizonieri. Operațiunile noastre de aci se execută în legătură cu înaintarea victorioasă a aliaților noștri. Rușii sunt strâmtorați în trei fronturi, tari ca oțelul. Ei de abia se pot mișca cu masa lor enormă. N'au aer. Avem tot dreptul să sperăm că planul de război napoleonic va avea ca urmare iarăș numai rezultate napoleonice.

Cum luptă soldații indieni?

Haga. — „Courant” anunță: La Dixmunden au luptat Englezii și Indienii. Lupta a fost îngrozitoare. Indienii folosindu-se de ceața deasă trăzându-se pe brânci au atacat pe Germanii cu cuțitele lor curbe. Germanii au trimis în front tot numai soldați tineri, cari printr'un irezistibil asalt de balonetă au alungat pe înamic în râul Yser.

România și lupta din Polonia rusească.

Berlin. — „Lokalanzeiger” primește din Kopenhaga: După o știre sosită din Petrograd, cercurile politice din capitala rusească sunt de convingerea, că rezultatul luptei mari, care e în curs în Polonia, va fi determinant pentru atitudinea României în cursul viitor al războiului. Poate aceasta e explicația faptului, că în capitala rusească sunt urmărite cu o atențiune febrilă știrile despre luptele din Polonia. În Petrograd se vorbește, că situația pe câmpul de războiu e foarte serioasă. Se mai accentuează că trupele rusești, sunt constrânse la ordin mai înalt, să-și continue retragerea încă câteva zile, până când vor ajunge în pozițiile destinate pentru ei de comandamentul cel mai înalt să ia apoi lupta.

Lupte pe străzile Dixmuindenului.

Haga. — Corespondentul de pe câmpul de războiu al ziarului „Times” scrie: Situația în Dixmuinden e foarte curioasă. Partea de nord a orașului e ocupată de Germani, iar partea de sud de trupele franceze. Din cauza aceasta se dau zilnic lupte pe străzile orașului.

Situația pe frontul franco-german.

Berlin. — Dela cartierul principal se anunță: În jur de Nieuport și Ypern luptele continuă. O mică flotilă engleză, care s'a apropiat în două rânduri de mal a fost alungată de artileria noastră. Focul tunurilor engleze n'a avut nici un rezultat. În pădurile dela Argones câștigăm teren pas de pas. Cucerim pe rând șanțurile Francezilor, luându-le toate razămile. Facem zilnic numeroși prizonieri. De Mosel spre ost am zădărnicit prin contra-atac operațiunea violentă de recunoaștere a dușmanului.

Căderea Ypernului iminentă.

Genf. — Căderea Ypernului se poate aștepta în orice clipă. Șanțurile de pe câmpul de războiu din Flandria au fost revărsate de ape.

TUNURILE AU BUBUIT ÎN APROPIERE DE EPERJES.

Budapesta. — A. T. I. anunță: Locuitorii refugiați din Eperjes, din cauza bubuirilor de tunuri, ce s'au auzit în apropiere, s'au reîntors în oraș. Duminecă viața în Eperjes a fost iarăși normală. Cafenele erau pline, iar grădina de patinat și teatrul erau deschise. Deasemenea s'au restabilit stările normale și în Lublo.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 24 Noemvrie 1914.

† Aurel Feneșan.

prim-contabil al filialei „Lumina”.

La numărul eroilor, căzuți pe câmpul de onoare, se mai adăoge unul.

A căzut și el — ca alți mulți camarazi și frați de arme. Șrapnelul nemilos și necruțător l'a izbit și pe acela, care stătea ca o stâncă în mijlocul ostașilor, și în ploaia de plumb dădea comanda.

Galiție, Galiție, pământ fără milă, mulți părinți ai lăsat fără ajutor, copii și femei orfane, cari în veci nu-și vor mai vedea părinții și soții. Din sute de mii de guri se vor rosti cele mai înfricoșate blăstămuri asupra ta!...

La început nu vream să dau crezământ, acestei știri, căci multe se mai spun în aceste zile de grea încercare. Dar în zilele acestea următoarele rânduri, primite de pe câmpul de luptă, vai, confirmă tristul adevăr:

Iubiții mei!

„Eu din luptele grele din urmă am scăpat sănătos. Prietenul nostru Feneșan a căzut în 25/X și e mort.

Vă sărut ne toți

N. N.

Aceste rânduri au fost îndeajuns... Svo-nul e adevărat. Aurel Feneșan nu mai e prin-

tre cei vii. Glasul lui ce dădea porunci a amuțit... Ochii lui mari vioi și plini de bunătate i s'au închis pe veci...

Banca „Lumina” din Turda a pierdut prin moartea lui Feneșan un muncitor zelos, care a fost întotdeauna la postul său, iar Români un bun sprijinitor. Moartea lui a făcut adâncă impresie în inimile celor ce l'au cunoscut, căci toți îl stimau.

El lasă în urma lui doi părinți cu pletele cărunte și gârboviți de povara anilor, fără nici un ajutor. Bunul Dumnezeu să-i mângăie și din isvorul cel nesecat să trimită balsam vindecător pe rănilor deschise, cari cu greu se vor mai vindeca; iar eroului să-i fie somnul lin!

Hârtii noi de câte 2 coroane. Banca austro-ungară, văzând că hârtiile de câte 2 cor. cari le-a tipărit la începutul războiului sunt așa de slabe a pus acum din nou în circulație alte hârtii de câte 2 cor. Hârtiile noi se deosebesc de cele dintâi nu numai prin desemn, mărime și culoare, ci și prin fabricarea lor îngrijită și prin calitatea hârtiei care este cu mult mai trainică ca cea dintâi.

Societatea femeilor ortodoxe române din Săliște a lucrat prin membrele sale 1256 de bucăți de haine de iarnă pentru soldații de pe câmpul de războiu. Dela filiala Sibiu a „Crucii Roșii”, cu mijlocirea căreia a trimis aceste haine la locul destinației lor, a primit următoarea adresă: „Onorată societate a femeilor române ortodoxe din Săliște! Constat că am primit 157 căciuli de lână, 151 învalitoare de lână peste mijloc, 163 părechi învalitoare de lână pentru mâni, 157 părechi învalitoare de lână pentru genunchi și 154 părechi obiele de lână, și Vă rog să primiți cea mai călduroasă mulțumită pentru frumosul dar. Nov. 19. 1914. E. v. Kövess”.

Contele Tisza la împăratul Wilhelm. A. T. U. anunță din Berlin: Cont. Ștefan Tisza, care a sosit Vineri la cartierul principal german, a fost primit Sâmbătă în audiență mai lungă de către împăratul Wilhelm. Primul ministru ungar a luat parte apoi la dejunul oficial dat de împăratul german. Contele Tisza a avut consfătuiri cu cancelarul și ministrul de externe german, vizitând-l totodată și pe șeful statului major german. Seara primul ministru a fost oaspele cancelarului.

Dela poștă. Ni se comunică, că traficul de colete (pachete) cu Galiția a încetat deocamdată cu totul. Peste tot se pot trimite colete numai la poștele de campanie 11, 51 și 185. Nu este recomandabil a se trimite alimente (mâncări) cari se strică.

Minciuni rusești. Un articol din „Novoje Wremja”, care a ajuns abia acum la cunoștința publicului, și în care se vorbea de luarea ca prizonier a Oberstalmeisterului Saxoniei, von Haugk conține basme ciudate. După știrile aceluia ziar toată curtea regală saxonă a fost făcută prizonieră, numai regele a scăpat. Mai departe se spune că regele Saxoniei a vrut să intre în Varșovia ca nou rege al Poloniei. Toată povestea este o adevărată minciună rusească. Haugk, ca conducător al unui transport de daruri ale Crucii Roșii pentru soldați, a trecut frontiera și a căzut în mâinile Rușilor. Restul transportului s'a întors înapoi la timp. Toată afacerea nu are nici o legătură cu curtea regală Saxonă și cu regele. Regele Saxoniei nici n'a fost în Polonia ci se găsea atunci pe frontul de vest.

Un raport asupra noului teritoriu român întocmit de consulul englez din Galați. Consulul englez din Galați a trimis „Foreignului Office” un raport asupra condițiilor noului teritoriu din Cadrilater. Exportul cel mai însemnat consistă în 100 mii de tone de cereale pe an. Cu toate că e lipsită de buna legătură și de drumuri de fer, noua Dobrogea e o țară imbeșugată. Pământul este mănos, populațiunea harnică și dacă capitaluri nu vor lipsi, agricultura va putea face mari progrese. Guvernul român a pregătit chiar mai multe proiecte întru dezvoltarea noii provincii și principalele bănci din țară au făgăduit tot sprijinul lor. — (A. T. I.)

O mică rectificare. Articolul „Dr. Teodor Mihali” este scris de d. profesor I. Georgescu din Beiuș.

Cină pentru răniți. Răniții din spitalul de rezervă din seminarul pedagogic de stat mulțu-

mesc călduros pe această cale dlui George Șimandan, măcelar în Arad, pentru bogata și gustoasa cină ce dăa a dat-o Joi seara la o sută răniți din acest spital.

Ultima oră.

RESPINGEREA UNUI ATAC RUSESC ÎN MARAMURĂS.

Mihulcin. — După o pauză de câteva săptămâni Rușii au făcut o încercare să ocupe o înălțime de importanță strategică. Ai noștri observând intențiunea au respins pe Ruși la vre-o 40 klm. peste granița Maramurășului. Posesiunea acestei înălțimi asigură pentru vreme lungă paza defileului Tatarului.

NOUI SUCESE ÎN SERBIA.

Budapesta. — Vremea în nord la gura Savei s'a mai moderat, fapt ce facilitează înaintarea trupelor noastre. Am atacat pozițiile sârbești în flanc, silindu-l să se retragă pe singura linie de apărare ce le-a mai rămas.

Budapesta. — După atacul nostru dela Valjevo și Lazarevatz Sârbii s'au retras la Arangelovatz, unde sperază să poată opune o rezistență serioasă trupelor noastre. Dar situația și moralul trupelor noastre ne face să avem mari nădejdi de biruință.

CONTELE TISZA LA MONARHUL.

Budapesta. — A. T. U. — Azi contele Tisza a sosit în Viena. Mâne primul ministru se va prezenta în audiență la M. Sa monarhul și va raporta despre rezultatul consfătuirilor avute cu împăratul Germaniei precum și cele dela cartierul general german.

LUPTELE DIN CARPAȚI NU INSPIRĂ ÎNGRIJORĂRI.

Budapesta. — Se comunică de pe câmpul de războiu din nord: Luptele din Carpați să nu inspire nimănui îngrijorări, deoarece aceste atacuri sunt de natură trecătoare și ele n'au venit pe neașteptate și nici n'au surprins în nepregătire comandamentul nostru militar.

IMPRUMUTUL DE RĂZBOIU UNGAR — UN MILIARD.

Budapesta. — Până ieri la amiază la băncile din Budapesta s'au semnat 800 milioane cor. În întreaga țară s'a semnat peste un miliard.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Teti Larionescu, Rădăuți. Abonamentul primit, ziarul vi se expediază regulat.

Teodor Muica, Erdősztgyörgy. Am primit 7 cor. abonament până la 31 Decemvrie a. c. Mărioara D. N. Roșca, Săliște. Am primit 7 cor. abonament până la finea anului corent.

Liviu Selăgian, O. gyürös. Am primit 11 cor. abonament până la 31 Ianuarie 1915.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Calendarul partidului național român pe anul 1915

e gata

și s'a început expediarea.

Dintre toate călindarele românești acest călindar este cel mai frumos, mai bogat, cu o mulțime de tablouri și fotografii actuale, dar în același timp Călindarul partidului este și cel mai ieftin.

Deci cine dorește o podoabă a casei pentru sf. sărbători precum și o caldă mângăiere în aceste zile de groază a războiului, să-și procure acest călindar trimițând înainte prețul de 80 fil. iar pentru România 1 leu 20 bani, (aci e socotită și plata pentru poștă) la adresa: Librăria „Concordia”, Arad, str. Deák Ferencz nr. 20.